

Spørges der nu, hvad bindet giver af materiale til dansk historie, synes svaret at blive: ikke meget. Opslag i Index under Danmark giver vel adskillige henvisninger til udenrigspolitisk materiale, næsten udelukkende i kopier, hvorimod der under Schleswig-Holstein findes henvisninger til breve fra augustenburgske hertuger, bl.a. til Dilke, men efter 1864, et par breve fra prinsen af Nør er dog fra 1853. En systematisk gennemgang af Index giver mere; under Williams-Wynn (der er henvisning fra Wynn), engelsk gesandt i Danmark 1824-53, anføres adskilligt, men ofte i kopier i Lord Aberdeen's arkiv. Fra hans forgænger Augustus John Foster, engelsk gesandt i København 1814-24, findes derimod en række - åbenbart originale - breve 1816-20 til diplomaten George Henry Rose (Add. 42794); mere kan utvivlsomt findes i Index; nævnes bør måske et par breve fra statistikeren Harald Westergaard i de ovennævnte Ashley Papers. Men når Index ikke længere antyder dansk stof, er der altid tilbage de muligheder, der ligger i, at danske forhold kan være omtalt i korrespondance mellem englændere indbyrdes og mellem englændere og personer af anden nationalitet end den danske; her er der en stor jagtmark, og her må forskeren ud fra sit specielle kendskab til emnet selv finde vej frem.

Umådelige mængder af historisk materiale er registreret i de kataloger, der dækker hundredåret 1836-1935, og det stilles med stor liberalitet til rådighed for enhver; men det lønner sig inden fremmøde på manuskriptsamlingens læsesal at have gennemarbejdet den her omtalte katalogserie (og de øvrige trykte kataloger over de ældre afsluttede samlinger).

Om British Museum's effektivitet og udmærkede service vidner det også, at man, da de ældre bind i serien var blevet udsolgt, i 1964 udsendte de 3 ældste bind i accessionsrækken (1836-40, 1841-45 og 1846-47) i optryk, efterfulgt 1965 af de næste 2 bind (1848-53, 1854-60), og denne optrykning vil blive fortsat. Indtil videre kan der erhverves positive mikrofilm af bind, der p. t. er udsolgt. Bemærkes bør det tillige, at optrykningen ikke er blevet overladt til profitjagende firmaer, men sker for British Museum's egen regning og til rimelige priser.

C. RISE HANSEN

Äldre svenska frälsesläkter. Ättartavlor. Utgivna av Riddarhusdirektionen genom FOLKE WERNSTEDT. I. Stockholm 1957-65. xii + 214 s. 50 sv. kr.

Stillet overfor den beundringsværdige svenske perfektionisme maa vi danske ofte nøjes med beskedent at glæde os over, at er vore historiske haandbøger m.v. kun lidet fuldkomne, er de til gengæld udkomne, og gennem nye, stadig forbedrede editioner nærmer vi os det tilfredsstillende resultat, hvor tilsvarende svenske værker ikke sjældent bliver staaende paa et - bevares fornemt - halvfærdigt stade. Et slaaende eksempel herpaa har vi i den højst forskellige maade, hvorpaa man i de to lande har valgt at behandle det adelshistoriske materiale. Saaledes giver Danmarks Adels Aarbog (1884 ff.) en særdeles omfattende dækning, idet langt de fleste adelsslægter nu er behandlet heri, omend til gengæld især de ældre aargange bedst kan karakteriseres som en foreløbig ordning af kilderne i en ofte højst hypotetisk stamtavleform, hvorfor hvert nyt bind bringer rettelser

og tilføjelser og nu og da totalt ændrede nyredaktioner. I Sverige har vi derimod i Elgenstiernas store 9 binds værk (1925-36) et fremragende stamtavleværk; men dette omfatter alene den saakaldte introducerede adel, dvs. de slægter, der 1626 og senere optoges paa Ridderhuset, og heraf følger, at selv de berømteste middelalderslægter savnes, saafremt de var uddøde før dette kritiske aar.

Længe har man tænkt paa at raade bod paa dette beklagelige forhold, der ofte har været danske historikere til stort besvær, og under Riddarhusets auspicier er nu udsendt et første bind stamtavler over en halvfjerdsindstyve svenske (og svensk-finske) adelsslægter. Det elgenstiernaske system er bibeholdt, og af særlig værd er de ofte udførlige indledningsafsnit til hver enkelt slægt med redegørelse for f.ex. dens vaabenføring samt med nyttige bibliografiske henvisninger til omtale og behandling i litteraturen.

Af det rige indhold skal her blot nævnes stamtavlerne over den paa unions-tiden fremtrædende slægt Gren, den ogsaa i Halland godsbesiddende Vinstorpat samt visse af Folkungernes sidelinier. Under ridderhusgenealogen Folke Wernstedts ledelse er arbejdet delt ud til en række specialister som f.ex. Hans Gillingstam og de finske professorer Eric Anthoni og Jarl Gallén. Blot kunde man have ønsket, at der havde været raad til at illustrere stamtavlerne med vaabentejninger (som i Elgenstierna), og specielt undrer en dansker sig over, saa lidt brug der i almindelighed er gjort af vor Adelsaarbog. Vel er dennes stamtavle over de skaanske Sparrer givetvis forældet; men da den siden rent svenske slægt »Sparre af Ellinge« i sin oprindelse var skaansk, kunde man vel uden videre have ofret en henvisning til Adelsaarbogen 1917? Men disse peti-tesser forhindrer ikke, at enhver dansk middelalderhistoriker, ogsaa uden specielt genealogiske interesser, inderligt maa haabe, at dette fremragende første bind snarest maa blive fortsat.

TROELS DAHLERUP

LEO SANTIFALLER: *Urkundenforschung. Methoden, Ziele, Ergebnisse.* Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Sonderausgabe MCMLXVII. Darmstadt 1967. 77 sider. 6,90 DM.

I modsætning til de fleste amerikanske og tyske »reprint corporations«, som virkelig har forstået at udnytte bibliotekers og enkeltforskernes behov for ældre, videnskabelig litteratur groft, har det videnskabelige Bogelskab i Darmstadt netop sat sig som mål at undgå eller endda modvirke den kommercielle udnyttelse af det aktuelle bogbehov; selv et flygtigt gennemsyn af forlagets kataloger vil kunne overbevise om nytten heraf.

Alligevel kan det ikke nægtes, at optrykket af Santifallers bog kalder på lidt blandede følelser. På den ene side er der givetvis ingen tvivl om, at den stadig giver en udmærket indføring i diplomatiken, og at den samtidig har det fortrin, at den ikke forfalder til blot og bar teknisk redegørelse, men klart placerer *diplomforskningen* som hjælpefunktion i den historiske forskningsproces. Som introduktion overtræffes Santifallers bog kun af Georges Tessier's »La diplomatique« (Que sais-je?, 2. éd., Paris 1962). På den anden side må man dog